

Archiwum Akt Nowych, zespół: Konsulat RP w Olsztynie, jedn. Raporty prasowe konsulatu z prasy niemieckiej z roku 1929. Sytuacja wewnętrzna w Prusach. Stosunki Niemiec z zagranicą. Sprawy polskie, sygn. 481/1, k. 241 - 243.

INSTYTUT PÓŁNOCNY

im. Wojciecha Kętrzyńskiego w Olsztynie

ARCHIWUM
PAŃSTWOWE
W OLSZTYNIE

szay!" I znów spali do Niemiec, aby nie przyglądały się bezczynnie wypadkom.

Nowe drogi
Litwy.

Włk. "Johannisbg. Ztg."/Nr. 280 z 29/11/30/ zamieszcza dłuższy artykuł p.t. "Litwa na nowych drogach"? Blok bałtycki, czy hegemonja Polski - Porozumienie w sprawie Kłajpedy." Układ handlowy Łotewsko-Litewski urzeczywistnił po raz pierwszy zbliżenie tych dwu państw i utworzył drogę do bloku bałtyckiego. Bez wątpienia oznacza to nową orientację polityczną Litwy. Stosunki jej z Niemcami zaostrzyły się wskutek zatargu o Kłajpedę. Wśród opozycji litewskiej szerzy się przekonanie o konieczności porozumienia z Polską. Niemcy grają z Litwą nieszczerze. Układ genewski był pochwyceniem sztyletu z tyłu. Kłajpada jest dla Niemiec obiektem wymiany w sporze o korytarz. Ale rząd Tubelinse wie, że spór z Niemcami na zaostrzenie przejściowe. Układ genewski oddzielił natychmiastowe rozprawy przed Ligą Narodów. Zyskany czas zużyto na wyrównanie poglądów w sprawie Kłajpedy. Porozumienie Litwy z Polską przeciw Niemcom byłoby grobem niepodległości litewskiej.

Rozmowy Zelmins w Kownie utworzyły drogę również do porozumienia z Estonją. Blok bałtycki o nie mógł dojść do skutku, gdyż Polska chciała odgrywać w nim rolę kierowniczą. Zdało się, iż Łotwa i Estonja pświadomiły sobie, że taka rola Polski byłaby dla nich szkodliwą. Tę ewolucję mogą Niemcy najżyyczliwiej powitać, gdyż 3 państwa bałtyckie byłyby związane z Rzeszą ścisłemi stosunkami gospodarczemi. Niemcy mogą być nie tylko dostawcą i odbiorcą dla tych państw, ale ich tranzyt do Rosji możaby też skierować przez te kraje bałtyckie.

Porozumienie z Litwą nastąpi, gdy ona zrozumie, że Niemcy nie mogą się zgodzić na utrudnienie swym ziomkom w odciętych terytoriach pracy kulturalnej. Układ genewski powinien być dotrzymany. Kłajpeda nie będzie wtedy dla Niemiec obiektem wymiany. Można współżyć zgodnie z Litwą. Ale nie można oczekiwać od 60 milionowego narodu, aby pozwolił sobie takczyś po nosie silniejszemu, czy słabszemu sąsiadowi.

"Sensacja
w sejmiku."
ku."

Szereg pism donosi o rewelacjach posła Gabby, który na posiedzeniu sejmiku oświadczył, iż niejaki Babies, usiłował przekupić posłów partji gospodarczej, Bartaleita i Hugyllisa, oferując im 30 000 litów za przejście do obozu rządowego.

Skarga
litewska.

Wg. komunikatu litewskiego M.S.Z. miał poseł Sidziken-skas w Berlinie protestować przeciw postawie kół wschodnio-pruskich wobec Litwy. Tak np. burmistrz Tylży miał oświadczyć oficjalnie na tyłżyckim obchodzie patriotycznym, że Niemcy nigdy nie zapomną bolesnej straty Kłajpedy. W pochodzie wiozły zwiazki sportowo-gimnastyczne transparent : "Kłajpeda, to kraj niemiecki !" W kilku miejscowościach wzniesiono pomniki z napisami, poświęconemi Kłajpedzie.

Włk. "Johanniabg. Ztg."/Nr. 264 z 4/12/30/ zaopatruje tę wiadomość w taki komentarz: "Państwo, które samo poniosło dotkliwe straty, nie powinno mieć za złe sąsiadowi, z którym łączy je wiążące stosunki, że świąci wspomnienie odłączonych redeków. Nie wypływają stąd bynajmniej zemnary na "naprawiający" naped. Zresztą Litwa posiada możliwości zmniejszenia naszego uciążliwej straty, którego przecież nie można wykreślić z niemieckiego hymnu narodowego!"

Odczyt
Gelmanens-
kasa.

Nasoj. "Ostpr. Ztg." /Nr. 288 z 9/12/30/ donosi o odczy-
cie Gelmanenskasa o położeniu /i Europy/
litewskiej polityce zagre-
nicznej, wygłoszonym w Kownie, który wywołał wielkie poru-
szenie w kołach politycznych.

Po wojnie utworzyły się duże grupy państw: zadowolonych i niezadowolonych. Litwa winna się zastanowić, do której się przyłączyć. Mówca pokreślił znaczenie zjedzie-
nia Kłajpedy. Władzom popełnił wielki błąd, podpisując z Niemcami protokół w sprawie Kłajpedy. Niemcy uzyskały tu możliwość wtrącanie się do spraw wewnętrznych Litwy. Litwa nie może opierać się na szwank swej niepodległości ze-
cią wywozu żużla do Niemiec. Walka z Niemcami jest nie-
unikalona, gdyż Rzesza dąży do rewizji granic. Litwini muszą temu niebezpieczeństwu poświęcić całą swą uwagę, bez względu na różnice religijne czy polityczne.

Inne spre-
wy.

Donoszą też pisma informacyjne o układach polsko-
litewskich w Berlinie.

Dyrektorem izby rzemieślniczej w Kłajpedzie został
Rudat.

Rosyjski parowiec "Spartak" załadował w Kłajpedzie
2600 ton superfosfatu z przeznaczeniem do Leningradu.
Koleja ma odejść jeszcze 15 000 ton do stycznia rb.

Ł o t w a .

Nasoj. "Allenst. Ztg." /Nr. 290 z 11/12/30/ donosi
w korespondencji / Riga 11/12/30/ o znalezieniu w cokołku
"kamienia z męczenników" na cmentarzu wojskowym wieniec-
kim w Tukum w Kurlandji. Pismo wyraża przypuszczenie, iż
jest to skutek przeciwniemieckiej manifestacji pewnych
pism i grup politycznych łotewskich.

INSTYTUT PÓŁNOCNY

im. Wojciecha Kętrzyńskiego w Olsztynie

ARCHIWUM
PAŃSTWOWE
W OLSZTYNIE